

Am putea spune că însăși atmosfera relaxantă indusă spectatorilor (reuniți pentru a „lua pulsul” celei de-a patra manifestări concertante a zilei!) s-a constituit într-un garant calitativ elocvent, plăcerea combinată cu știința rostirii fiecărei articulații sonore conferind evenimentului binemeritata aureolă a succesului.

Loredana BALTAZAR

Mono-opera „ATEH” de Ghenadie Ciobanu

Un festival internațional de talia „Săptămânii Muzicii Contemporane” de la București nu putea să nu includă în programul său și o operă contemporană, în ideea reliefării fenomenului muzical contemporan în toate coordonatele sale de expresie.

Ediția a 16-a a celui mai important festival de gen din România a programat în acest sens un opus dedicat scenei semnat de Ghenadie Ciobanu:

mono-opera „ATEH”. Subintitulată „Revelațiile prințesei khazare” spectacolul prezentat la București, în sala „Nichita Stănescu” a Centrului Cultural al Ministerului Administrației și Internelor, a însemnat întâlnirea cu o lume a miturilor și a simbolurilor străvechi așa cum apar ele în povestirea lui Milorad Pavic, „Dicționarul khazar”.

Cunosc de mulți ani muzica lui Ghenadie Ciobanu, ideile sale de transformare sonoră și orizontul de semnificații în care se încadrează multe dintre opus-urile sale. Muzician distins, cu o profundă cunoaștere a resorturilor intime ale materiei sonore, Ghenadie Ciobanu – investit și cu importante responsabilități în viața muzicală din Republica Moldova – explorează în lucrările sale zone de expresie complexe, utilizând – cum este și cazul mono-operei „ATEH” – eșantioane de sunete din arealuri folclorice diverse. De altfel, compozitorul explică în Programul festivalului modul în care s-a apropiat de subiectul mono-operei: „Am fost întotdeauna atras de muzica diferitelor etnii... De această dată m-am servit de arhetipuri ritmice și intonaționale ale tradiției muzicale estice, explorând vestigiile ale Asiei Mici, Turciei, din Balcani până în Caucaz și stepele Asiei Centrale.”

Fluxul sonor imaginat de compozitor urmează îndeaproape prozodia textului creând o atmosferă specifică și un *background* sonor adaptat fiecărei scene în parte. Aparatul orchestral alternează traiectorii melodice fruste cu ritmuri ivite din universul arhetipal oriental, vocea reprezentând proiecția sublimată a straturilor sonore ale orchestrei și benzii magnetice.

Spectacolul prezentat în festival – o coproducție a Teatrului Național de Operetă „Ion Dacian” din București și a Teatrului de Operă și Balet din Chișinău –

a încercat să vizualizeze lumea simbolurilor conturată de monologurile prințesei khazare Ateh, imagine a femeii și a feminității, în diferitele sale ipostaze existențiale.

Personajul creat de mezzosopra Elmira Sebat este emblematic pentru ceea ce înseamnă „imaginea în mișcare” a protagonistei lucrării lui Ghenadie Ciobanu.

Cântăreață, actriță, dansatoare, Elmira Sebat a dat măsura talentului său remarcabil și a bucuriei de a juca în dificila partitură încredințată. Datele definitorii ale personajului au fost construite reunind eficient mijloacele de expresie ale tehnicii de cânt cu acelea ale gestului și cuvântului.

Scenografia și costumele, semnate de Tatiana Popescu, deși realizate cu economie de mijloace, au complinit vizualizarea muzicii și a valorilor sale de semnificație.

Coregrafia lui Radu Poclitaru, avându-i ca protagoniști pe dansatorii de la Teatrul Național de Operă și Balet din Chișinău: Svetlana Baltă, Veronica Gheorghiu, Victoria Hodacova, Natalia Corotcova, Anatol Cebotari, Nicolae Ceban, Andrei Rogovschi, conduși de maestrul de balet Andrei Litvinov, a încercat să „între în rezonanță” cu subtilitatea tramei dramatice și cu ideile structurale ale discursului muzical.

Regia, aparținând lui Petre Vutcarău, a pus în mișcare un întreg arsenal de mijloace de vizualizare și de transpunere în imagini plastice a semnificațiilor libretului mono-operei lui Ghenadie Ciobanu. Deși efectele vizuale nu au excelat în originalitate, impresia de ansamblu a spectacolului este aceea de reușită îmbinare între sunet și culoare, între imagine și sens, în ultimă instanță între o viziune ușor paseistă și una contemporană, obiectivată de estetica folosită de compozitor.

Nu aş putea să închei această succintă cronică la opus-ul lui Ghenadie Ciobanu fără să menţionez Orchestra Teatrului Naţional de Operetă „Ion Dacian” din Bucureşti, care merită felicitată pentru străduinţa şi propensiunea sa pentru valorile muzicii contemporane. Un rol esenţial în acest sens îi revine dirijorului şi compozitorului George Balint, mereu aproape de ceea ce aş numi: „substanţa ideatică” a muzicii de azi.

Sorin LERESCU

Măiestrie şi culoare Ilinca Dumitrescu şi Vasile Macovei

Dacă din punctul de vedere al categoriilor numerelor interpretative „Săptămâna Muzicii Contemporane” 2006 ar fi putut fi catalogată ca un festival relativ „clasic”, s-au remarcat totuşi, în acest context, acele „pete de culoare” semnificative datorate unor combinaţii instrumentale mai insolite reflectând mixturi timbrale interesante, capabile de a suscita interesul compozitorilor dornici de inedit. În această categorie s-au înscris, desigur, duo-urile **Robyn Schulkowsky** (percuţie) – **Reinhold Friedrich** (trompetă), **Ilinca Dumitrescu** (pian) – **Vasile Macovei** (fagot) alături de binecunoscutele prezenţe festivaliere numite **Meta Duo** / tandemul **Daniel Kientzy** (saxofoane) – **Reina Portuondo** (medii electronice), ansamblul de percuţie „**Game**”, **Pro Contemporania** de această dată într-un experimental *Electric EXchange* cu DJ-ul austriac **Wolfgang Fuchs**.

Este evident faptul că unele din aceste cuplaje au provenit dintr-o *ars combinatoria* având drept ţintă principală explorarea unor noi posibilităţi de modelare fonică la nivel fenomenologic, în ideea de a îmbogăţi arsenalul existent cu formule cât mai expresive. Dar şi instrumentele mai „tradiţionale” pot crea, printr-un sistem de comunicare empatic, un ethos sensibil de a cărei elocvenţă sunt capabile să-şi convingă auditoriul. Este şi cazul reunirii a doi artişti români cu o incontestabilă experienţă scenică ce le-a adus, de nenumărate ori, succesul pe podium. Pianista **Ilinca Dumitrescu**, a cărei inteligenţă dublată de intuiţie interpretativă îşi pune amprenta asupra fiecărei apariţii publice, l-a avut ca invitat, într-un program alcătuit din repere ale literaturii muzicale nordice relaţionate cu lucrări româneşti, pe fagotistul **Vasile Macovei**. Cei doi interpreţi ne-au propus, astfel, un dublu dialog, în plan repertorial şi timbral, căutând să surprindă atât nota stilistică aparte a celor două zone culturale cât şi particularităţile posibilei fuziuni dintre cele două rostiri a căror locvacitate reflectă, în primul rând, natura tradiţională a construcţiei instrumentelor.

Cele 3 *Piese din ciclul „Crochiuri” pentru pian* de **Lars Erik Larsson** (Suedia) reflectă perfect permanenta oscilaţie – ca dat stilistic fundamental – între